

EVOLUCIÓ SOCIOLINGÜÍSTICA I PROSPECTIVA

Sessió a càrrec de Miquel Strubell i Trueta (24 de febrer de 1989)

Nota: L'article «La predicció de dades lingüístiques censals» de Miquel Strubell que es publica en aquest mateix número ofereix les dades que foren presentades en aquesta sessió.

DISCUSSIÓ

Reixach: En la corba d'edats, entre els nascuts aquí hi ha menys coneixement en les edats joves que entre els adults també nascuts aquí; però això resta compensat pel fet que entre els vinguts de fora, els joves tenen un coneixement proporcionalment important.

¿Per què s'ha agafat el grup de 5-9 anys? És una edat poc significativa, tant pel que fa a la fiabilitat (quant als padrons), com per la manca de coherència amb els grups veïns.

Torres: Potser és que en aquesta edat «saber parlar» s'acosta més a «ús efectiu».

.....: Conec el cas de Mataró, en què s'ha fet un gran esforç d'extensió del català en l'escolarització: això per força hauria de reflectir-se en aquest grup.

Argenté: ¿És que no hi ha dades fiables per poder estudiar la transmissió de la llengua?

Reixach: He arribat a la conclusió que les dades dels padrons fins a vuit anys no són fiables.

D'un cens a l'altre hi ha hagut una evolució respecte al prestigi de la llengua. Però no podem cercar una explicació només en aquests fets (per a resultats globals de Catalunya). El 1975 el grup de gent gran no havia estat tan engrossit.

Bañeres: Les respostes es fan en relació amb altres membres de la família que coïnxen més la llengua. Abans era en comparació amb el membre de la família que porta-va més temps aquí; ara és en comparació amb els més joves, que l'han apres a l'escola.

Torres, Argenté, Reixach i altres: Ara hi ha un tipus d'immigració prou diferent de la d'abans: no és tant una immigració de proletariat i més de serveis i de professionals. A això cal sumar que ara hi ha molts més estímuls: més contacte amb la població catalanoparlant; més instrucció; més estimul socio-econòmic.

Reixach: La línia del gràfic prospectiu per edats no hauria de ser tan plana, si hem de suposar que l'escola continuï tenint un efecte multiplicador en els grups més joves.

Romaní: A l'enquesta del 83, una petita proporció de fills supera la proporció dels pares: això sembla un motiu d'optimisme.

Vallverdú: Hi ha indicis d'això; però cal tenir en compte l'immobilisme del grup de 5-9 anys, bé que d'acord que és un resultat anòmal.

Reixach: És que no hi ha una recta, sinó que agafant any per any hi ha una agulla.

Torres: Hi ha sobretot la qüestió de la distinció entre coneixement i ús.

Reixach: Per als grups més joves els padrons certament tenen poca fiabilitat; depenen de les apreciacions subjectives del pare que respon. També ens enganyen les dades del 75 respecte al 86, perquè al 75 hi entrava la població de menys de dos anys; hi ha, doncs, un biaix.

Torres: Alguns veuen aspectes molt negatius en l'ús col·loquial a les escoles (a l'esbarjo, etc.).

Rixach: No és una franja d'edat prou madura i determinant per a basar-hi prospectives per a la llengua. Almenys caldria agafar una base més àmplia.

Torres: El que caldria veure és què significa això per veure què passa en l'ús familiar (és més significatiu per a una prospectiva l'ús familiar que no el coneixement).

Argenté: Sempre partim de la base que el coneixement del castellà no retrocedeix, i això seria determinant, si es pogués saber.

Reixach: Certes dades conegudes d'Olot, per exemple, no lliguen amb els resultats d'aquest grup de 5-9 anys, i en canvi en el grup següent hi ha massa salt.

Strubell: Hi ha estudis que ensenyen, sembla, que l'ús del català en matrimonis mixtos augmenta molt.

Vallverdú: Hi ha indicis que en algun sector de població augmenta la dificultat a parlar castellà.

Romaní: Aquest és un grup en expansió. Augmenten els petits grups de gent en què el 70 % de la vida, o més, es desenvolupa en català. Això abans no hi era.

Vallverdú: Cal recordar l'enquesta de Sofremasa a Sant Feliu de Llobregat, en què un fort percentatge del 80 % de la franja de 16-20 anys miren la TV3.

Strubell: El que cal veure és si en conjunt augmenta o disminueix el tant per cent de persones que coneixen el català, entre 1975 i 1986. A Catalunya l'augment és de 40.000 persones/any. En canvi, al País Valencià sembla que hi ha una baixada de 5-6.000 persones/any, si comparem percentatges d'edats; com que el sistema educatiu s'hi està posant en marxa amb certa força, això es pot redreçar.

Reixach: La prospectiva no es pot basar només en això.

Strubell: Joaquim Arenas rebutja aquestes dades: no concorden amb les que ell obté de les escoles.

Reixach: Això coincidiria amb els dubtes que susciten els resultats per al grup de 5-9 anys.

Boix: També hi ha l'aspecte de la competència escrita. A l'enquesta d'ECO la gent prefereix el castellà al català a l'hora de triar les instruccions en l'etiquetatge.

Strubell: L'enquesta no significa un rebuig general.

Ferrer: Això es pot relacionar amb la dificultat d'expansió de la llengua escrita (premsa, etc.).

Martí: Cal assenyalar canvis d'actitud respecte al bilingüisme passiu: abans hi havia un rebuig, ara hi ha molta acceptació.

Reixach: He descobert que els únics, pràcticament, que no comprenen el català a Catalunya són els analfabets. Dades del padró: 500.000 persones analfabetes i que no comprenen el català.

Vallverdú: ¿Hi ha també una coincidència amb edats (a partir de cinquanta anys)?

Boix: També seria interessant de fer estudis parcials per barris de diferent classe social. Conec, per exemple, el procés de castellanització del barri de Sant Gervasi, on vaig néixer.

Vallverdú: Aquest és un aspecte que ha continuat, malgrat el canvi polític.

Romani, Torres, Vallverdú: Es molt difícil de fer estudis d'elits. Caldria fer-ne.

Torres: Però hi ha un rebuig generalitzat en totes les capes de la població del fet que no s'ensenyés català als fills.

Bañeres: Cal parar atenció a la doble moral lingüística: una cosa són els estereotips, l'actitud, i una altra la pràctica o l'actitud real.

Romani, Strubell, Vallverdú: Pel que fa a l'enquesta d'ECO, no hi restava clar si la llengua de l'anunci era o no un fet significatiu. No hi estava ben analitzat: hi havia interessos polítics i no interessava esbrinar-ho. Hi ha estudis fets en relació amb la publicitat àudio-visual en què resta clarament establert que el subjecte no recorda en quina llengua ha vist/sentit l'anunci.